

www.e-rara.ch

**Q. Septimii Florentis Tertulliani Carthaginensis presbyteri, Opera quae
hactenus reperiri potuerunt omnia**

**Tertullianus, Quintus Septimius Florens
Parisiis, 1608**

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-11127>

Argumentum libri primi adversus Marcionem, per Iacobum Pamelium.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

432. quàm quæ tecum etiam in Deo nascitur.] *Intelligit naturam secundam in baptismo, de qua latius supra lib. de Baptismo.*

433. Sed nihil mirum si odisti, &c.] *Ab anima, ad Marcionem & Valentinum transitum facit. Ad Marcionem enim referendum, quod Auctorem carnis, nempe Deum creatorem, respuerit, carnem in Christo aut negare aut mutare consueuerit (uti supra patet l. precedenti.) Ad utrumque, quod ipsum sermonem Dei vel stylo vel interpretatione corruperit (de quo latius supra l. de Præscript. aduers. heret. non semel.) Ad Valentinum denique, quod arcana Apocryphorum superduxerit, blasphemiarum fabulas; quas supra abunde detectas habes l. aduers. Valentinianos.*

434. pristina instrumenta.] *Rectè Rhenan. hac Mosaisca Propheticaque veteris Testamenti interpretatur. Atqui confirma-*

tur mea castigatio supra lib. de Præscriptiomb. adu. her. cap. 4. num. 23. ex eo quod etiam hic legitur: oportuerat hæreses esse: ut probabiles quique manifestarentur, siue: manifestentur, ut legunt Varic. 3. MS. cod. quia perinde est.

435. hæ autem sine aliquibus scripturarum occasionibus, &c.] *Istud facit pro illis, qui scripturam, nasum cereum esse dicunt, quæ possit torqueri quod hæretici volunt, sicuti latè prosequitur Vincentius Lirinensis libello suo De profanis hæresum notitatibus. Verum rectè addit Auctor: & ipsas quidem ipsidem litteris reuincibiles; utpotè, quum per alias scripturas confunditur hæreticorum technas, vel ex hoc libro manifestum sit.*

436. Sed quoniam necdum dissimulare Spiritum sanctum, &c.] *Istud, ad finem capituli usque, pertinet iterum ad hæresin Tertulliani nouæ prophetiæ per Paracletum innundantis, de qua latius in Prolegomenis,*

ARGUMENTVM LIBRI PRIMI ADVERSVS MARCIONEM, PER IACOBVM PAMELIYM.

QUum, prius, opusculum suum ADVERSVS MARCIONEM pleniore postea compositione rescidisset Tertullianus, & eam frater quidam deinde Apostata mendosissimum exhibuisset, necessitas illi facta est emendationis, & innouationis, occasio aliquid adicere persuasit; unde in quinque Libros opus istud excreuit, quorum primi libri argumentum hic damus.

Imprimis itaque post inuectiuam in Marcionem Ponticum, quod nuptias abstulerit, Evangelia cor-
rosit, & Deum quem inuenerat, extincto lumine fidei amiserit; iam destinandum hæreticum docet;
quia deserto quod prius fuerat, id postea sibi elegerit, quod retrò non erat; sicuti latius LIBRO DE
PRÆSCRIPTIONIBVS ADVERSVS HÆRETICOS sustinuerit.

Deinde, duos Deos illum adtulisse; creatorem, id est, nostrum; & suum ac Cerdonis informatoris
sui; illum malum, huius verò bonum.

Verum, Christianam veritatem districtè pronuntiasse: Deum, si vnus non sit, non esse, eò quod
summus magnus sit, cui nihil adæquari possit.

Non posse etiam duo summa magna, etiam distincta suis finibus, consistere.

Si enim duo summa magna, etiam plura admitti debere, cum Valentiniano, qui vsque ad xxx. *Æonum*
fætus, examen diuinitatis effudit.

Atque adeò, non modò duos pares, sed nec dispares Deos posse constitui.

Neque vero illi patrocinari nomen Dei, etiam alijs permissum in scripturis; quia idcirco eis non
competit possessio summi magni.

Porro hæresin Marcionitarum vel inde probari, quod nouum Deum faciant; quum verus Deus
æternus sit.

Idque, etiam si solùm agnitione nouum dicant, quod Deus ignotus esse non potuerit, neque incertus.

Sed à primordio semper agnitus; quippe quem anima & conscientia, etiam ethnica, nouerit.

Proinde, quum Dei sint omnia; si nihil creauit, Deum non esse, quem Marcion statuit.

Ut autem illum Deum esse confiteri possemus; sine caussa tamen esse eum deberemus argumentari,
qui rem non haberet; quum res caussa sit, ut sit aliquid.

Neque verò opus esse parum dignum Deo mundum; ipsis testimonijs Philosophorum probat.

Immò etiam minutiora animalia aut iuuare aut ledere; & nec aquam Dei creatoris reprobare
Deo Marcionis, qua suos abluit; nec oleum, quo suos unguat; nec panem, quo ipsum corpus suum repræ-
sentat (hoc est præsens ostendit) in Sacramentis.

Deinde addit, Deo Marcionis non esse suum celum & mundum (de quo latius infra lib. 5.) tum
quòd ad xv. vsque Seueri Imperatoris annum (quo hæc scripsisse se Auctor indicat) nulla talis substan-
tia comperta sit, tum quòd alioqui nouem Deos adsignare censebitur Marcion.

Neque illum esse inuisibilia sola operatum (sicuti latius etiam dicto lib. 5. infra) sed eiusdem esse
Fff iij

- auctoris visibilia & inuisibilia.
- XVII. Et verò non sufficere illi Deo vnum opus liberationis hominis; quum etiam per alia opera seuerus Deus protulerit in notitiam.
- XVIII. Reuelatum item illum non rectè dici; qui, neque naturâ ex operibus, neque doctrinâ ex prædicationibus reuelatus sit.
- XIX. Neque etiam in Christo Iesu; tum, quòd is reuelatus sit, plus centum quindecim annis ante Deum Marcionis, qui sub Antonino; tum, quod præcesserit separationem illam Legis & Euangelij, quam in Antithesibus Marcion primus commentus est.
- XX. Frustrâ autem obstrepi ab diuersa parte, quod Marcion Regulam non innouarit, sed retrò adulteratam recurarit, exemplo Pauli, qui Petrum reprehendit; quia in illo solùm conuersationem reprehenderit, non fidem creatoris.
- XXI. Stetisse itaque semper fidem in creatorem & in Christum eius, non modò sub Apostolis, sed & in Apostolicis Ecclesijs; apud quas Christus, non alterius Dei quàm Creatoris ostenditur.
- XXII. Iam verò naturaliter bonum dici non posse Deum Marcionis; qui ab initio homini lapso non succurrerit.
- XXIII. Neque rationabiliter bonum; eo quòd homini (iuxta Marcionem à se alieno) succurrere voluerit.
- XXIII. Neque perfectè bonum; quòd (iuxta Marcionem) animam solam saluet, non carnem; quæ tamen apud illum tingitur, de nuptijs tollitur, & in confessione Nominis seuitiam patitur.
- XXV. Proinde, Deum non sola bonitate censendum.
- XXVI. Verùm de iudicio quoque; qui vindicet peccata, & damnet.
- XXVII. Alioqui peccatoribus nullum timorem fore.
- XXIII. Et sic etiam stare non posse fidei Sacramentum Baptisma; quòd remissio est delictorum, absolutio mortis, regeneratio, consecutio Spiritus sancti, signat denique & lauat; quæ conferre non potest, nisi qui à primordiò creauit hominem; & animam ei contulit, & pro peccato ad mortem damnauit.
- XXIX. Postremò, Marcionis hæresin impugnat, quæ tingui volebat nisi virgines & cælibes; tum quòd coniugium benedixerit Deus, tum quòd, si nuptiæ non sint, sanctitas erit nulla; immo hoc erit sementem totum generis humani compefcere.
- XXX. Denique, Epilogo breui Lectorem ad sequentes Libros præparat.
- XXX. Ceterum, imprimis Opt. Milenit. lib. I. adu. Parmen. Rufinus Apol. pro Origene, & Vincent. Lirin. Libro de prophana hæreticorum nouitate, disertis verbis huius operis mentionem faciunt; & viderunt MS. iam olim hos quinque libros Thritemius & Politianus. Deinde peculiariter ad hunc Librum adlusit Auctor libro de Anima, cap. 18. quum dixit: De Deo, suo quoque campo experiemur cum hæreticis; & lib. de Resurr. carnis, c. 2. Igitur quantum ad hæreticos, demonstrauiumus quo cuneo occurrendum sit à nobis, & occursum est iam, suo quoque titulo: DE DEO VNICO ADVERSUS MARCIONEM. Qui locus & confirmat sententiam nostram (quam suprâ habes Præfatione nostra ad Lectorem in Tomum tertium) quod eodem tempore hi libri vtrique conscripti sint; & insuper mihi persuasi, titulo huius libri addendum fuisse: DE DEO VNICO. At qui primus eum adidit in lucē Rhenanus ex Paterniacensi ac Hirsaugiensi Codicibus, Scholijs suis illustratum, & postea ex Gorziensi, cum Adnotationibus. Nos verò iam primum, eo quòd desideraretur in Britannico codice, quo vsus fuit Gelenius, ex duobus Vaticanis MS. exemplaribus, & Dn. Latinij coniecturis, castigatiorem publicamus, additis Argumento & Adnotationibus nouis.